

Bevidning

Bevidning er en narrativ samtalemetode. Det karakteristiske ved metoden er, at fokusperson(er) fortæller om en hændelse til en facilitator, mens et "publikum" bevidner fortællingen. Det er deres opgave opmærksomt at lytte for at genfortælle udtryk, anerkende og inddrage egne relaterede fortællinger.

Strukturen i samtalen medfører, at der ikke foregår en direkte dialog mellem deltagerne, fordi de undervejs skiftes til at indgå i roller som fortællere eller lyttere, der styres af en facilitator.

Det er hovedfortællingen, der er i centrum.

Formålet med metoden er, at deltagerne får indblik i, hvordan fortællinger kan udfoldes og beriges, når andre lytter, genfortæller og anerkender samt bidrager med egne måder at handle og forstå på.

Bevidning kan anvendes i strukturerede processer, f.eks. under en supervision eller en udforskende samtale, efter en evaluering eller en aktion.

Bevidning bidrager til et bredere udsyn og større forståelse for forskellighed i oplevelser og opfattelser. Deltagerne tilegner sig viden om egne og andres kompetencer og handlinger, hvilket kan give aha-oplevelser f.eks. i samarbejdet.

Spørgsmål i Bevidningsprocessen

Til bevidner

Hvad vil du genfortælle, som du har hæftet dig ved i den fortælling, du har hørt?

Ex. Hvilke udtryk, dilemmaer, bedrifter osv. fangede din opmærksomhed?

Hvad fortæller det dig, er vigtigt for fortæller?

Hvad i dit eget arbejde kommer du til at tænke på, når du hører fortællingen?

Hvor bringer det dig hen i dit/gruppens arbejde?

Til fortæller

Hvilke af vidneudsagnene fik især betydning for dig/jer? Hvorfor?

Metoden er udviklet af narrativ terapeut Michael White; er "oversat" af psykologer/konsulenter til anvendelse i organisationer.

Vejledning i brug af metoden

Afsæt ca. 1-1,5 timer til hele processen, der omfatter en samtale mellem fokuspersion/gruppe og facilitator, bevidning og igen samtale mellem fokuspersion/gruppe og facilitator. Der kan deltage mellem 2-12 personer.

Deltagere i processen er:

- person(er) eller gruppe (fortæller), der ønsker at blive klogere på en specifik begivenhed, og
- person(er) eller gruppe (bevidner), der ønsker at bidrage ved at lytte, genfortælle, og inddrage egne erfaringer.

Til processen er tilknyttet en person, der kan facilitere en proces med bevidning.

Processen sættes i gang

Facilitator indleder med at fortælle om metode, proces og afsat tid.

Organiser samtalen, så fortæller og facilitator sidder sammen i øjenhøjde, mens fortællingen foregår. Bevidner til fortællingen opholder sig i en tilpas afstand for at kunne koncentrere sig om, hvad der fortælles.

Præciser, at bevidner skal overveje, hvordan fortællers fortælling kan genfortælles, og hvordan den kan relateres til egen praksis, hvorfor der skal lyttes opmærksomt og tages noter ift. nøgleord.

Indled med at spørge om, hvad der vil være vigtigt for fortæller at tale om, og hvorfor. Samtalen fortsætter. Facilitator lytter, og udforsker nysgerrigt med HV-spørgsmål.

En refleksionsproces er igangsat. Det er undervejs i denne proces, at bevidner inddrages. Derfor flytter facilitator fokus fra fortæller til bevidner for at stille spørgsmål og lytte til bevidners fortællinger.

Der er fire spørgsmål, der stilles af facilitator til bevidnere. Er der flere bevidnere kan facilitator vælge at stille spørgsmålene til hver enkelt eller til gruppen. Det er vigtigt, at alle aktivt byder ind, og der må ikke tolkes.

Det femte spørgsmål stilles til fortæller for at vende tilbage til evt. nye forståelser af fortællingen.

**Hvad vil du genfortælle, som du har hæftet dig ved i den fortælling, du har hørt?
Ex. Hvilke udtryk, dilemmaer, bedrifter osv. fangede din opmærksomhed?**

Dette første spørgsmål handler udelukkende om at **genfortælle**, hvad der er blevet fortalt. Der skal konkret tages udgangspunkt i, hvad der er blevet sagt med benævnelse af udvalgte ord, sætninger, dilemmaer m.m.

F.eks. "Jeg hæftede mig ved, at x fortæller, at det først blev svært, da..." "Jeg blev opmærksom på, at x brugte ordet 'skyld...'"

Hvad fortæller det dig er vigtigt for fortæller?

Dette andet spørgsmål handler om at **anerkende** fortæller, dvs. vise, at ”jeg har hørt, set og forstået”. Fokuser på, hvad fortæller gør/kan ved at fremhæve handlinger og værdier ud fra genfortalte udtryk, dilemmaer, m.m.

Et eksempel: ”Jeg hørte, at x flere gange fremhævede børns glæde ved at prøve tingene igen og igen, også, når de skal lære noget nyt”. Det er vigtigt for x at støtte børnene i at lære”.

Hvad i dit eget arbejde kommer du til at tænke på, når du hører fortællingen?

Hvor bringer det dig hen i dit/gruppens arbejde?

Det tredje og fjerde spørgsmål handler om, at bevidner fortæller, hvad **i eget arbejde** fortællingen giver tanker om, og hvad det evt. kan medføre af nye overvejelser.

F.eks. ”Jeg genkender den beskrivelse af...” ”Den minder mig om...”

Hvad af vidneudsagnene fik især betydning for dig/jer? Hvorfor?

Facilitator vender herefter tilbage til fortæller for at spørge om, hvilken betydning vidneudsagnene har haft ift. egen forståelse og mulige handlinger. Fortæller skal udelukkende forholde sig til, hvad der er **relevant og hvorfor** for vedkommende.

F.eks. ”Hvad blev du særlig optaget af i bevidners genfortælling og erfaringer?”

Hele processen kan afsluttes med at deltagerne udtrykker, hvad de hver især tager med sig fra samtalen.

Her kan du læse mere om bevidning:

- Narrative coaching – en ny fortælling, siderne 132-136, af Kit Sanne Nielsen, Maria Klinke, Jesper Gregersen. Dansk Psykologisk Forlag. 2010
- Narrative ledelse, siderne 34-38, af Mette Trangbæk Hammer, Henriette Moos, og Stig Geer Pedersen. Hans Reitzels Forlag. 2013
- Narrativ praksis, kapitel 4, af Michael White. Gyldendals bogklub. 2007

